

VN/1488/2025
VN/1488/2025-UM-11

25.2.2026

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta

Ulkoministeriön asiantuntijalausunto ulkoasiainvaliokunnalle hallituksen esityksestä diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 181/2025 vp)

Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta on pyytänyt ulkoministeriön asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä Suomen tasavallan ja Uruguayn itäisen tasavallan välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 181/2025 vp). Ulkoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Sopimus

Keskusteluja perhe- ja puolisosopimuksen tarpeesta Uruguayn kanssa on käyty syksystä 2022 alkaen. Uruguaylla on Suomessa edustusto, josta se edustautuu myös muun muassa Puolaan. Suomella ei ole edustustoa Uruguayssa, mutta maassa on merkittäviä suomalaisia investointeja. Sopimuksen on katsottu edistävän kahdenvälisiä suhteita. Sopimusta sovelletaan, jos Suomi tulevaisuudessa päättäisi perustaa diplomaattisen edustuston tai konsuliedustuston Uruguayhin.

Neuvotteluita käytiin Suomen mallisopimuksen perusteella. Mallisopimus pohjautuu Euroopan neuvoston mallisopimukseen (Euroopan neuvoston ministerikomitean suositus nro R (87) 2, annettu 12 päivänä helmikuuta 1987). Suomen tasavallan hallituksen ja Uruguayn hallituksen väliset neuvottelut saatiin päätökseen elokuussa 2023. Sopimuksen neuvottelusta vastasi ulkoministeriön EU- ja valtiosopimusoikeuden yksikkö ja neuvottelut käytiin Suomen Buenos Airesin suurlähetystön välityksellä. Sopimus allekirjoitettiin Helsingissä 18.11.2024.

Sopimuksessa määrätään tarkemmin työtä koskevista edellytyksistä, lupamenettelyistä ja työtä tekevän perheenjäsenen asemasta. Sopimuksen perusteella perheenjäsenellä on lähtökohtaisesti velvollisuus maksaa vastaanottajavaltiossa tulovero- ja sosiaaliturvamaksuja siellä tekemästään ansiotyöstä saamastaan palkasta. Työntekoon sovelletaan vastaanottajavaltion kansallista lainsäädäntöä.

Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen suomenkielisessä sopimustekstissä perheenjäsentä koskevassa määritelmässä havaittiin epä johdonmukaisuus englanninkieliseen sopimustekstiin verrattuna. Uruguaylle lähetettiin 30.10.2025 korjausnootti (VN/25431/2023-UM-12), jossa perheenjäsenen määritelmää tarkennettiin, siten että siitä käy selvästi ilmi sen kattavan myös hallitustenvälisessä järjestössä toimivan edustuston työntekijän mukana seuraavan lapsen. Käännöksestä oli jäänyt pois sana ”edustuston”. Uruguayn edustusto hyväksyi korjauksen 14.2.2026 päivätyllä vastausnootillaan (No. 003/2026).

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen ja Uruguayn itäisen tasavallan hallituksen välisen sopimuksen diplomaattisten edustustojen, konsuliedustustojen tai kansainvälisissä hallitustenvälisissä järjestöissä toimivien edustustojen työntekijöiden perheenjäsenten ansiotyöstä sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimuksessa sovitaan, että sallittavan ansiotyön luonteelle tai lajille ei aseteta rajoitteita. Erityistä kelpoisuutta edellyttävässä ammatissa tai toiminnassa on kuitenkin noudatettava vastaanottajavaltion määräyksiä. Lisäksi lupa ansiotyön tekemiseen voidaan myös evätä tapauksissa, joissa turvallisuussyistä työhön voidaan ottaa ainoastaan vastaanottajavaltion kansalaisia.

Vaikutukset

Uudella sopimuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisten toimintaan eikä henkilöstötarpeeseen. Perhe- ja puolisosopimusten tekeminen edistää osaltaan naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) ja yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tavoitteiden sekä ulkoministeriön perhepoliittisten tavoitteiden toteutumista. Sopimukset vaikuttavat yksittäisten henkilöiden työllistymiseen Suomessa ja/tai sopimusvaltiossa. Lisäksi niillä on merkitystä yksittäisen henkilön oikeussuojan kannalta, koska täydellistä luopumista diplomaattistatuksesta ei ole pidettävä suositeltavana edustuston henkilöstön puolisoiden työllistymisen mahdollistamiseksi. Täydellinen luopuminen voisi johtaa siihen, että diplomaattistatuksesta luopuneeseen perheenjäseneseen kohdistuvia vastaanottajavaltion toimia voitaisiin käyttää Wienin diplomaattisopimuksen tai Wienin konsulisopimuksen tarkoituksen ja päämäärän sivuuttamiseksi. Sopimuksen myötä työtätekevä puoliso ei luovu diplomaattistatuksesta, mutta häntä ei ole vapautettu siviilioikeudellisesta ja hallinnollisesta lainkäyttövallasta kyseiseen ansiotyöhön liittyvissä kysymyksissä, minkä voidaan katsoa palvelevan työnantajan etua sekä yhteiskunnan kokonaisuutena. Rikosoikeudellisesta koskemattomuudesta luopuminen tapahtuisi tapauskohtaisesti ansiotyöhön liittyvissä tapauksissa ulkoministeriön harkinnan mukaan.

Sopimuksen voimaantulo

Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus sopimuksen voimaantulon edellyttämien kansallisten menettelyjen päättämisestä on vastaanotettu. Ulkoministeriö ei ole vielä saanut Uruguayn ilmoitusta kansallisten menettelyjen loppuunsaattamisesta. Esitykseen sisältyy ehdotus laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

Jakelu Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta

Tiedoksi UMI-00, VSI, OIK-01, OIK-02, OIK-20, ALA-40